

BUDA-PESTA

26 Maiu. st. v.

7 Iuliu. st. n.

Va eși duminică.

Redact.: strad'a iernei nr. 1.

Nr. 21.

Anulu X.

1874.

Pretulu pe unu anu 10 fl.

Pentru Romanî a 2 galbeni.

Ah reda-mi anim'a éra!

Mandra dîna! c'o privire
Ai rapîtu anim'a mea,
Si-a mea dulce fericire
O rapisi cu ea...

Unu locasiu de suferintia,
Ce e dreptulu, ea erá;
Dar, o! dulce copilitia,
Ea me recreá!...

Lacrimi de mangaiere
Suferinti'a mi-dedea;
Anim'a d'a mea durero
Ah! si ea plangea!...

Ah! reda-mi anim'a éra,
Draga, nu lasá
Sè moru mórtea, crud'amara,
Far' a suspiná!...

Séu de credi cà e mai bine
— Eu m'asiu impacá —
Retîne-o pentru tine,
Dar tu fi a mea!

A. Radu.

Contes'a Cornarini.

— Novela originala. —

(Urmare.)

— Vedi, voiu sè punu langa banc'a acés-
t'a mai multi pomi de orangi, privesce numai
cátu sunt de frumosi! — In patri'a mea
aveam o amica juna, ce-a consideratu de cri-
ma mare rumperea ramureleloru de orangi. Ea
dîcea, cà omulu trebue sè ffa multiumitu cu
florile ce pica.

Suvenirea amicei o trase sub unu pomi-
sioru, si scuturandu-lu usioru picara dieci de
floricele albe pe capulu ei plecatu. Candu si-lu
redicà, fati'a-i erá colorata de-o rosiétia fina,
si florile ratacite prin perulu celu fantasticu
buclatu i dedea unu aspectu de totu incan-
tatoriu.

Cassiu o privi sedusu — uimitu. Fruntea
lui cea nalta si curata ca marmorea, ingalbi-
nise de totu.

— — Acésta vóce dulce, aceste cuvinte
blande vinu óre din alta lume? E aparinti'a
acést'a cerésca séu pamentésca?!“ Si genele lui
ingreunandu-se se lasara mereu in josu; ochii
se inchisera; elu nu mai vedea nimica, ci au-
diá numai nisce siópte line, ce se leganau prin
eteru.

La toti amicii si cunoscutii se tramisera invitatiunii pentru o serata de jocu si musica, ce arangia contes'a Clelia la aniversarea consórtelui ei.

In tóte partile vilei se vedeau mani lucrátorie, mani ce infrumsetiau salóne si coridóre, ma si anticamer'a cu cele dóue incaperi nu se trecù cu vedere. Tóte luciau, tóte florile rideau si parfumulu loru avea sè farmece, sè imbete o multime desmerdata.

Sér'a inca erá vesela transparenta, si diecile de lumina ce scipiau pe bolt'a azura, se pareau cà-si inmultiescu numerulu pentru a redicá splendórea petrecerii.

In salóne erá unu amestecu, unu adeveratu caos, dar unu caos de totu placutu. Vedeai grupe de barbati in uniforme lucitórie, matróne ce admirau gustulu esteticu cu care erau tóte veluate, fiintie tinerele ce surideau cu naivitate copilarésca, spunendu cavaleriloru ce le incungiurau, cà ele acum serbéza intrarea loru in lume, si nisce domnisióre mai trecute, cari nu aveau alta mandria, de câtu numele si nobilimea arborelui familiaru.

Si tóta acea multime, acele grupe de dame si domni erau uimite de purtarea contesei Clelia.

Tinera, frumósa, regin'a serbatoriloru, incununata de omage, de priviri si de amóre, pasiá ea de bratiulu consórtelui betranu, cu o fericire nespusa.

Trecea prin sala, si la toti adresá cuvinte, salutári, la toti suridea, dar pe nime nu preferiá. Si cum trecea cu maestosii ei pasi linu, se audiau laude séu defaime.

Se audiau laude, se audiau inse si defaimári veninóse, cà-ci ea, o straina, póte inca fara vr'o stema de noblétia, fransese sperantiele atátoru dame mari, cari aspirau la numele si averea colonelului conte Cornarini.

Dar ea pareá mai feerica, mai incantatória, candu audiá asié ceva, cà-ci sciá, cà virtutea, cultur'a animei, castitatea sufletului — este nobletia adevérata.

Nu ve redicati pe degete pentru a rumpe georgin'a falósa, ce se mandresce cu naltímea ei, — ci plecati-ve prin érba si cautati fricós'a viorica — simbolulu modestiei, si fericirea ve va urmá pe calea vietiei.

Erá o lume de totu voiósa prin salóne. — Orchestrulu si-saturá armoniósele aripi, si parecchi dupa parecchi si-intindeau manile pentru a circulá in valsulu fantasticu.

Câte priviri ascunse, câte sioptiri tainice se schimba la o astu-felu de petrecere?! — —

Music'a, joculu, are unu sceptru care nimicesce tóte puterile despotice. Insedar va incercá o mama, o crescatóre rigurósa, a indepartá de la incredintiatele loru fice convenirea cu vr'unu tineru, — in jocu ele sunt libere, manile loru zacu una intr'alta si acésta e dorinti'a loru.

Contele Cornarini priviá cu indestulare multímea aristocratica ce-si petrecea cu atât'a ilaritate, si de si numele lui apartínea „clasei inalte“, totu-si simti o placere particulara vedendu o parechia rídienda, ce nu avea alta noblétia de câtu a sufletului si a animei.

Abié si-luá privirea de la acésta parechia, si elu observá in partea opusa unu barbatu, a carui privire morbósa urmariá pe Clelia.

Erá Cassiu. Contele se apropiá, i puse man'a pe umeru si-lu intrebá cum si-petrece?

— Bine, fórte bine, deschilinitu mi-promitu multu de la productiunile virtuosiloru de salonu, — respunse elu veselu.

— Ah! da, si ca sè nu ascepti pré lungu, mergu a suspendá joculu, — díse contele in-departandu-se.

Nu multu dupa aceea se asiediá la pianu unu june, care prin perfect'a studiare a musicei ajunse la unu renume mare. Elu jucá o compositiune de celebrulu italianu Belini.

De multu nu se audira tonuri mai curate, esecutare mai artistica de câtu asta. Junele virtuosu puse tóta melodi'a in asta piesa, si variatiunile brilante, aretara cà music'a italiana e music'a sfereloru angeresci.

Candu se sculá tinerulu artistu, multímea lu-intimpiná cu unu sgomotu de aplause frenetice.

Abié incetá sgomotulu, si o domnisióra cu noblétia adevérata incepù a cantá cunoscut'a piesa „das Schwanenlied“, dar fara vr'unu farmecu, fara vre-o dulcétia.

Dupa acést'a se mai facura câte-va jocuri, si unu nou intermezo musicalu sosi.

Mai multi pronunciau numele contesei, cà-ci toti cunosciau vócea ei de privighitóre si talentulu ei celu mare. Ea inse se scusá si contele intarindu scus'a consórtelui sale siopti ceva Pepitei, si o conduse la sacrulu altariu alu melodie, unde se asiediá Constantu pentru a o acompániá.

Se facù in momentu o tacere adanca. — Unu preludiu tristu si intinsu se audí.

Pepita surise inca odata cu naivitatea-i indatinata, apoi ochii ei se redicara in susu si

primele sunete se audîra. Ea cantá cu expresiune, cu sufletu si anima doiósele cuvinte ce mus'a lui Bolintineanu adresase: „La o umbra.“

Petrusa de sublimitatea poesiei, ea dadea melodiei adevăratul coloritu, si candu sburara cuvintele din urma, intocmai ca unu plansu durerosu, — unu aplausu generalu se audî.

Toti alergara a face complimente junei copilitie, care intr'unu salonu, intr'o multime straina, nu uitase natiunea ei, ci — cantandu o cantare doiósa si dulce — o aredicà la natiunile ei surori.

Apoi petrecerea si-luà cursulu. Eticuet'a deveni mai legera. Unii treceau in odaele laterale, pentru a satisface dorintiele stomacului, éra alții se coboriau in gradina, pentru a gustá aerulu celu recorosu de nópte.

Cassiu inca se apropià de Pepita, si fara ai dice vre-unu cuventu, i intinse bratiulu.

Ea i urmà machinalminte, cà-ci pe fati'a lui se vedea ceva extraordinaru, o palóre mortuara.

In camer'a zidirii vechi se oprira pașii loru.

Éra o tacere mare, nici unu susuru, nici o miscare, numai din candu in candu rataciau unele tonuri a muziceii, pentru a se perde in misteriuulu noptii.

Din mijloculu plafondului atêrná o lampa c'unu clopotu verđiu, prin care strabateau nisce raze obscure, si care la cea mai usióra miscare a aerului dadea mobileloru unu aspectu de viétia.

Ambii se pusera pe canapea. Cassiu incepù a vorbi linu, cu tóte cà 'n internulu lui se luptá o mare viforósa.

— Dra Pepita! spune-mi pe cuventulu lui Ddieu, cunosci pe contes'a, scfi de unde vine? Dta i esti amica, esti sora séu alta afina?

— Dle Cassiu! Dta me 'nspaimanti cu esteriorulu acest'a, si ce intrebare e ast'a?

— Nu te spaimantá, ci spune-mi de unde a venitu contele si cum a ajunsu elu proprietariulu astei case?

— Dta esti enigmaticu. Bine, ti-voiu spune; inse candu vei fi mai liniscitu, candu vei dispune de mai multa pacientia. Acum condu-me in salonu; retragerea nóstra se va fi observatu.

— Oh! dra, nu me lasá tortureloru, ci spune-mi, si eu voiu binecuventá de mfi de ori clip'a in care te-am cunoscutu.

Pepita vediù afectulu celu tristu ce produse cuvintele ei si de aceea incepù:

— Dle Cassiu, voindu a-ti spune cum a ajunsu contele possessorulu astei case, trebuie sè atingu ceva fórte durerosu pentru mine. — Vedi, aice in asta zidire ne'nsemnata a locuitu odinióra o rudenia a mamei mele. Ea a fostu o fiintia buna, a avutu o féta ca unu angeru, care avea unu peru auríu, pentru care o numiau de comunu „Biondela.“

„Ele traiau in linisce, si-iubiau rudeniile si eu eram obiectulu mai placutu alu desmerďării loru. Anii prunciei am petrecutu in bratiile loru, cà-ci le iubiam mai multu decátu ori ce in lume.

„Sor'a mea cea mai mare éra casatorita intr'unu orasiu alu Bucovinei. Ocasionalminte o cercetaramu, si ea me opri pe unu óre care timpu mai lungu. Inse acestu timpu neficsatu durà aprópe trei ani, in care rapí sórtea dóue fiintie din traiulu celu linu, si le aredicà in reginnile nalte. Matusi'a si Biondela nu mai erau...“

„Venindu a casa cercetámu adese ori acele locuri, cari remasera pustfi. Ah! nu se mai audia risu, nu se mai audia cantecu, tóte trecura, tóte se perdura ca unu abur...“

„Din mai multi audti, cà proprietariulu decise demolarea zidirii mici, pentru comoditatea propria. Me resolvai inca odata a cercetá locurile iubite, a-mi luá adio inainte de-a se sterge pentru totu-de-una urmele pasiuriloru scumpe.

„Din intemplare erau si proprietarii, adeca Cornarini si Clelia presinti. Deci me presintai, si ei me primira fórte afabilu. Intr'unu tardiu se intórse contele catra contes'a si díse: „Uita draga, copil a acést'a sémena de minune cu fic'a surorii mele Pepita, — vedi tu esti straina aice, — fă-i propunere sè remana la noi.“

„Eu me invofi cu conditiunea, ca mani stricatórie sè nu se atinga de aste ziduri slabe; parintii inca nu se opusera, cà-ci bunéti'a contelui si blandéti'a contesei i atrase si pe ei, zidurile remasera si cu ele si eu.

„De atunci eu vietuescu la ei, portu numele Pepita; stimezu pe contele si iubescu pe Clelia intocmai ca pe Biondela perduta. Intre mine si ea nu existe nici o desclinire de rangu séu avere, caten'a amicitiei ne léga ca pe dóue amice, ca pe dóue surori. Nici unu doru, nici o durere a ei séu a mea nu e secreta; eu cetescu in anim'a ei ca in o carte deschisa, si ea

in a mea; ea-mi vorbesce de patri'a ei, de Germania; eu de Biondela si mam'a ei."

— Asié dara dta. nu ai convenitu nainte, ea dara nu ti-e mai aprópe? — intrebà Cassiu.

— Ah! o contesa alba si usióra ca lebed'a englesa sè fia...

— Nu! nu, — murmurà elu, — nebuni'a m'a sedusu a crede o clipa, cà dóue fiintie nu potu avé óre-cari asemenàri. Ea e juna, pré juna, si numai miscàrile ei m'au facutu sè cugetu altu-ceva.

Cassiu si-plecà privirea, si tacerea durà mai multe minute. Flacar'a lampei incepù a pocni si din turnulu bisericeloru suná mediulu noptii. Tristu sunau acele bateturi de orologiu ce scóla mortii din cosciugurile loru, pentru a mai petrece câte o óra in locurile parasite. Si candu se audí numai vibrarea loviturei, Pepita si Cassiu se privira uimiti, cà-ci pucini pasi de ei stetea o fiintia séu aparintia, alba ca o fantasma, ce avea in mana unu buchetu de rose palide.

Si ca si candu ventulu ar fi voitu sè curme esistinti'a acestei naluci séu umbre, cà-ci cu o suflare puternica apesà flacar'a luminei de se facù unu intunerecu mare, ca cu atátu sè fia in urma mai luciosu, mai vederosu.

In clip'a urmatória disparura tóte, liniscea vechia si-intinse aripele ei. Pepita priviá pe Cassiu, asceptandu o splicare de cele vediu-se. Inse elu nu-o vedea, nu-o pricepea, cà-ci ochii lui erau tintiti pe locul unde se aretà umbr'a cea alba.

— Dle Cassiu, — intrebà Pepita ridiendu, — te-a suprinsu pe dta asta visiune alba, ce pare cà a esítu din corulu jucatoriloru?

Cassiu voi sè-si clatine capulu, dar miscarea-i se slei. Elu tacea, si nemiscatu cum erá, semená unei statue fara anima — fara sufletu.

Ea lu-mai intrebà de vr'o câte-va ori, inse fara a capetá vr'unu respunsu. Atunci ea se spaimantà, lu-prinse de mana, lu-chiamà pe nume, conjurandu-lu sè nu se spaimante, cà de siguru a facutu atare dama o gluma si alta nimica.

* * *

Din tóte persónele ce au participatu la serat'a contesei Cornarini, a fostu de siguru Cassiu acel'a care in diu'a urmatória s'a sculat mai timpuriu.

Emotiunea in care lu-aruncara curiósele

intemplàri, alungara somnulu de la ascernutulu seu. Cátu fu intunerecu nu inchise ochii, si candu se ivira diorile, o recéla-i cuprinse corpulu; capu-i ardea si nisce picuri ghiatióse se 'nlocuira pe fruntea cea nalta. Facultatea spirituala perduse din agerime, elu vorbiá, dar fara síru, fara intielesu.

Langa ascernutu se aflá contele majorulu si nisce medici, de pe a caroru fetie se putea vedé, cà morbulu lui Cassiu erá de totu periculosu.

Organisatiunea sguiduita avù o crisa ce aduse deliriulu. Patru-spre-diece dñe fu Cassiu préd'a unui deliriu infricosiatu, in care nu mai cunoscea nici pe parintele seu. In esaltarea lui nebuna se acusá de unu sceleratu, de unu barbatu ce si-a uitatu juramentulu, si candu se apropiá contes'a, elu credea cà vede o umbra, o naluca; redicá manile implorandu sè-lu ierte, sè-lu ascepte acolo... unde eterulu e imbal-samatu de veri eterne, cà acolo se voru unu pentru totu-de-una!

Toti observara, cà presinti'a contesei avea o inriurare magica a supra tinerului bolnavu, deci consultandu-se o rugara a nu se mai aretà naintea lui.

In a siepte-spre-diecea nópte dormi Cassiu ceva mai liniscitu, si desceptandu-se recunoscù pe toti. Reulu incepù a perde cu incetulu din intensitatea lui, o debilitate a fortieloru remase ca urm'a bólei.

Dupa ce dechiarara medicii, cà aerulu si caletorí'a prin munti va face multu bine corpului si spiritului, majorulu si Cassiu plecara, fara a mai vedé pe contes'a Clelia.

IV.

De la indepartarea loru trecù, rapede ca sborulu fantasiei, mai multu timpu. In vil'a Cornarini, unde odinióra dominá bucurí'a, fericiea, acum erá de totu tacutu.

Si acum erau serile senine, lucéferulu éra se iviá pe bolt'a ceriului totu asié de lucitoriu ca si nainte, zefirulu inca totu asié leganá florile; dar acum lipsea celu ce dadea tonulu, lipsea contele Cornarini, cà-ci mórtea i taià firulu vietii.

Multi au simtitu durere la mórtea lui, inse durerea cea mai mare a simtítu-o Clelia. — Etatea loru a fostu diferita: contes'a in primavér'a junetiei si contele in tómn'a vietiei. Dar ambii posiedeau anima nobila...

(Va urmá.)

Emilia Lungu.

Porumbii veduvei.

nu porumbu si-o porumbitia,
Amendoi de buna vitia,
Sburandu singuri pe campia,
Se plangeau de veduvia.

Elu pe delu si ea pe vale,
Amendoi plangeau cu jale,
C'au remasu stingheri in lume,
Fara sotiu si fara nume.

Dupa multe nopti de chinuri,
Dupa dñle de suspinuri,
Resunandu pe delu si vale
Bocetulu loru celu de jale,

Se intalnescu la isvoru,
La isvorulu lui amoru,
Si suprinsi de-o intalnire
Pe-acelu locu de fericire,

Stau uimiti far' de miscare,
Fara graiu si resufflare,
Si din inima suspina
Tóta nóptea cea senina.

Ér in diori de deminétia
Cautandu-si fatia 'n fatia,
Dà porumbulu sè vorbésca
Cu o vóce ingerésca :

— Porumbitia tinerica !
Cum de petreci singurica,
Totu in plansu cu duiosia
Ca o dña de campia ?“

— Cum n'oiu suspiná, n'oiu plange ?
Inim'a mea cum n'oiu frange ?
Pentr'o sórte de ocará ?
Pentr'o viétia atátu de-amara ?

Aveam sotiu, aveam amicu
Credinciosu si multu voinicu,
Eram sótia si stepena
Fericita ca o dña ;

Dar acuma-su parasita
Si de nimene iubita,
Acum sum — amaru cuventu !
Veduva pe-acestu pamentu !“

— Porumbitia sorióra !
Dîn'a dñneloru din tiéra,

Te pricepu si-aduncu me dóre
Sórtea ta de intristare.

Eram sotiu, aveam socia,
Ca o dña de campia ;
Mai ferice decâtu mine
Nu erá pe lume nime ;

Dar de dóue-dieci de veri
Am remasu si eu stingheriu,
In suspinuri si durere
Fara picu de mangaiere ;

Si me sbuciumu delu si vale
Cantandu cantecu-mi de jale ;
Blastemandu cu grea urgia
Multu amar'a veduvia.“

Dupa ast'a tanguire
Sincera si cu simtíre,
Dupa astu-felu de cuvinte
Díse cu unu doru ferbinte,

Beu porumbii din isvoru
Apa dulce de amoru
Si cu ast'a 'nsuffetíre
De nespusa fericire

Unulu pe altulu cuprinde,
Unulu de altulu s'aprinde,
Si 'n acordu armoniosu
Canta amendoi voiosu :

— Frundia verde de campia !
Ah ! amara veduvia !
Multu ne-ai arsu si ne-ai mancatu,
Flórea vietii ne-ai uscatu !

Dar de asta-di inainte
Foculu teu de totu ferbinte
Nu ne-a arde, nici ne-a frige,
Ci arsur'a ta s'a stinge.

Frundia verde de smochinu !
Fost' amu amendoi de chinu ;
Unu 'n delu si altu 'n vale,
Amendoi plangeam de jale ;

Ér de asta-di in unire
Suffetésca vomu traí
Si in dulce fericire
Pe-acestu locu ne-omú intalní.“

Ah unire sufletésca!
Scumpa esti tu pe pamentu!
Esti unire angerésca,
Pentru tine nu-i mormentu!

Silviu.

Dóue bilete.

— Comedia in unu actu, de Florian. —

(Urmare.)

SCEN'A VI.

Arlequin. Scapin.

(Se uita unulu la altulu lungu, fara sè dica vre-unu cuventu.)

Arlequin. Ce va sè dica tóte aceste? De unde vine, cà eu nu mai am biletulu meu? Si lu-ai tu? Ce ai spusu Argentinei, de me trac-téza astu-felu?

Scapin. Eu? Nimica! Nici cà sciu ceva, amiculu meu. Argentina insa-si mi-a datu acestu biletu si mi-a dîsu, cà e alu meu, si cà me alege de consorte.

Arlequin. Dar acestu biletu e alu meu. Eu lu-cunosc. De buna séma a picatu din pusunariulu meu, candu ne-amu imbratîsiatu — — — Cum! Argentina sè me fia uritu? — Ea mi-a dîsu, cà eu iubescu pe Violeta; eu, care nu iubescu alta femeia pe fati'a pamentului, decâtu numai pe Argentina! Sum fórte nefericitu. (Catra Scapin.) Mergi dara de-ti vedi de nunta!

Scapin. Da, da, voiu merge, numai sè me intielegu cu Argentina.

Arlequin. Asculta, te sfatuescu sè te duci sè-ti vedi de tréba, cà-ci eu mi-voiu uitá de mine, si te-oiu bate bine, cà-ci ast'a-i o — nerusînare mare din partea ta. Eu am avutu in pusunariulu meu acestu biletu, si tu mi-l'ai furatu!

Scapin. Ah! amiculu meu, ce reu me cunosci. Tu ai avutu in pusunariulu teu inca unu biletu de loteria despre vre-o trei-dieci de mfi de franci. De voiam a te furá, crede-me, cà l'asiu fi preferitu.

Arlequin. Dumnedieulu meu! Cum sè te rogu sè-mi redai epistol'a mea? Ce voiu devení eu acum? Ea nu me mai iubesce, si-ia de consorte pe unu altulu. (Plange.) Ah! eu sum fiinti'a cea mai nefericita in tóta lumea. Sè mergu a murí, pana nu se va face acésta cununia. (Ér plange.)

Scapin. Reu te superi, amiculu meu. Mi-i mila de tine, asculta! Argentina a promisú aceluia man'a ei, care i va redá biletulu ei; eu lu-am si ti-lu voiu da tie, si tu sè-mi dai pe celu de loteria.

Arlequin. Ada, ada iute! Inca in tóta viéti'a mea nu am avutu o asié buna afacere.

Scapin. Nici eu. (Schimba biletele.)

Arlequin (adresandu-se catra biletu.) Ah! éta, dle, pentru ce m'ai parasitu, micu ingratu, micu insielatoriu? Spune-mi, mai ratacire-ai prin lume? Mai ratecí-vei inca pe la stapanulu teu arabu, de la care te-am rescumperatu. Sè mergemu. (Catra Scapin.) Vedu, cà me ierti pentru cuvintele mele dîse. Sè ne imbratîsiámu. (Se saruta.) Sè fía tóte uitate!

Scapin. Ah! éta biletulu teu e alu meu.

Arlequin. Fara indoiéla acest'a-i. Asié-i. Eu ti-am datu unu biletu, tu mi-ai datu unu biletu, si suntemu quit. Eu trebue sè ducu pe acestu sburdatu la dóm'n'a lui; du-te, te rogu, cà-ci vreu sè-i vorbescu singuru.

Scapin. Ah! bucurosu. Adio, amiculu meu. In adeveru sum pré incantatu, cà ti-am facutu placere. Vedi cum sum eu! Am o anima atâtu de buna. Nici odata nu potu resiste la o durere.

Arlequin. I'u-te, du-te, spre a te platí! Anim'a ta e deja la acea pórtá galbena, unde te voru platí.

Scapin. (La o parte.) Sè me ascundu aici in strad'a acésta mica, sè vediu cum lu-va primí?

SCEN'A VII.

Argentina, Arlequin, Scapin aşcunsi.

Arlequin (bate.) E cine-va aci?

Argentina (la ferésta.) Ce felu! Dta esti? Si inca mai suni la pórt'a mea? Dóra credi, cà vei intrá. Dóra credi — — —

Arlequin. Nu, nu ceru sè intru. Nu am de a-ti dice decâtu câte-va cuvinte. Ia-ti ostenéla de a deschide si . . .

Argentina. Nu voiu sè audu nimica. Lasame in pace si crutia-me de a vedé urit'a-ti fatia. (Inchide ferést'a.)

Scapin. (Ésá din ascunsi si se departéza dîcêndu.) Bine, mè ducu sè-mi scotu castigulu. Candu voiu revení, voiu aflá pe Argentina gata de a-mi fi consórta, si voiu avé si trei-dieci de mfi franci.

SCEN'A VIII.

Arlequin singuru.

Câtu sum de nefericitu, sè nu potu aretá biletulu meu. Si de voiu perde acestu momentu, tôte sunt perdute pentru mine. Candu va revení acestu misielu de Scapin, elu va remané pentru eternu aci. Sè-mi iau curagiu! Simtu, cà facu neplacere; dara déca ea me va respinge, inca asta-di va audí despre mórtea mea. (Bate de nou.)

SCEN'A IX.

*Arlequin, Argentina la ferésta.**Argentina.* Éra dta!

Arlequin. Nu te superá! Eu nu vreu sè-ti vorbescu flécuri, ci voiu numai sè te rogu, sè primesci biletulu dtale.

Argentina. Biletulu meu? Cum! Dta lu-ai? Dar acestu biletu nefericitu ambla prin tóta lumea? Ascépta! Voiu viní josu.

Arlequin. Ah! mai vinu si eu in ori. Dar eu nu am nimica de a-i oferí. O iubescu si o voiu iubí in eternu; ea inca me iubesce; cà-ci candu ascultàmu pe care lu-iubimu, trebue sè-i credemu. Ea vine!

Argentina. Nu uitá, cà eu nu vinu a cere esplicatiuni la trecutu, ci spune-mi simplu de unde ai acestu biletu?

Arlequin. Asculta! Eu lu-am, si elu e tóta speranti'a si tóta fericirea mea; ér déca fericirea mea este fara permisiunea dtale, ti-lu redau, déca nu consimti ca sè mi-lu tinu.

Argentina. Oh! nu, de siguru nu consimtiu. (Si-ia biletulu.) Te-ai portatu fórte respingatoriu. Mergi spre a sacrificá biletele mele unei alte femei!

Arlequin. Unei alte femei? Ah! anim'a mea mi-sioptesce, cà numai o femeia este in tóta lumea acésta pentru mine, si acést'a numai dta esti singura.

Argentina. Dara in fine, eu ti-am tramisu acestu biletu dtale, si adi mi-lu readuce Scapin?

Arlequin. Scapin ti-l'a readusu? Éta fa-tiarniculu! Elu mi-a dîsu, cà dta i l'ai datu. Acuma sum siguru, cà elu mi-l'a furatu.

Argentina. (La o parte.) Scapin e capabilu de tôte. Dómne cum dorescu ca Arlequin sè aiba dreptu!

Arlequin. Dar gandesce, cà sunt doi ani de candu te iubescu, de candu sum cu totulu alu dtale; deci poté-vei crede, ca eu sè me fiu recitu atâtu de iute de asié lungu timpu? Bun'a

mea amica. (Argentina lu-privesce rece.) Domnitia, iérta-me sè am ce mi s'a furatu!

Argentina. Dar cum se póte de-lu ai? Cine ti-l'a innapoiatu?

Arlequin. Loterí'a!

Argentina. Loterí'a? Dóra nu l'ai pusu la loterí'a? Scapin l'a avutu in ór'a acésta, deci elu ti-l'a innapoiatu.

(Finea va urmá.)

M. Aurelia Gaetanu.

Doine populare din 1848|9.

(Din „Tiér'a Oasiului“ in Satumare.)

rundia verde de scorusiu,
Vine Iancu pe la Clusiu,
Si Dimbu pe la Lapusiu;
Ungurii-au prinsu a fugí,
Si sub Desiu a se oprí . . .
Urbanu vine le stá 'n cale,
Cu granicerii calare.

*

Frundia verde de scorusiu,
Vine Iancu pe la Clusiu,
Si Dimbu pe la Lapusiu;
Dar pe unde Iancu vine,
Nici unu unguru nu remane!
Si pe unde Dimbu trece,
Ungurimea stá sloiu rece;
Unde Urbanu se iviá
Ungurimea se topiá.

*

Intre-acele dealurele
Erau trei podutiuri grele,
Pe podutiulu dinainte,
Trece Iancu celu cu minte!
Cu oscirea sa 'nainte.
Pe podutiulu din mijlocu,
Vine Dimbu totu prin focu . . .
Cu sabi'a la mijlocu;
Dar pe podulu dinapoi,
Fuge Kossuth cu vr'o doi,
Cu sabii neascutíte,
Si 'n grumadi gube cârpite.

I. T. Fane.

S A E O N U ?

Din viéti'a unui mare poetu.

— De H. Maltén. —

Erá o séra de fauru a anului 1627.

In unulu din cabinetele palatului regescu de Madridu se retrasera dóue persóne, cari — de si divergente in conditiuni, in acésta óra totu-si — pareau a urmarí acela-si scopu. Unulu dintr'insii parea a numerá pana la 30 de ani, si portá unu vestmentu de curte, ornatu in abundantia cu brodaríi de aura de susu pana josu; pe candu frumós'a figura a celuialaltu in uniforma de locotenentu de artileria, abié aretá a fi ajunsu anulu alu 24-lea. Primulu si-rediemase faci'a trufasia si intunecósa pe o mana, si cu cealalta se jocá indiferentu cu ciucurulu de margele de la bráulu seu; alu doile si-ingfase micíi si vioii sei ochi, pe unu manuscriptu despaturatu, si cetea ascultatoriului cu caldura cuprinsulu aceluia.

Manuscriptulu erá o piesa teatrala, si cetitoriulu ajunsese la scenele ultime.

— Bine, pré bine! — esclamá adese barbatulu in vestmentulu brodatu cu auru; lasandu sè alunece câte unu surisu pe budiele sale serióse.

Tinerulu incuragiatu prin laudele laconice si-redicá entusiasmulu in dechiamatiune, si din candu in candu improvisá câte-unu cuventu miscatoriu, séu sublimu. Candu ajunsé la desfasiurare si-cerú permissiunea spre a se intrerumpe, esprimandu-si respectuosu, nedeterminatiunea, despre modulu in care sè finésca piés'a.

Se tratá adeca despre unu amantu pasiunatu, alu carui amoru o dama lu-probase mai de multe ori. In ultim'a proba valorá chiar viéti'a lui, si erá numai intrebarea, ca si aceea sè fia finita? Cetitoriulu erá pentru, auditoriulu inse de opiniune contraria.

— Nici odata o femeia n'a voitu mórtea unui barbatu, — dícea ultimulu cu unu tonu scepticu. — Eroulu mi-pare deja destulu de esaminatu, si eroín'a sè se aplece in fine rogáriloru lui. Déca inse vomu mai lungí tréb'a, sacrificarea amantului devine nenaturala.

Acésta objectiune atinse generositatea soldatului, si-i dedú curagiu la contradicere. Elu afirmá cu atát'a focu si pricepere posibilitatea, de a-si sacrificá viéti'a spre a-si comprobá amorulu, incátu contrariulu, dupa ce-lu priví cu mirare, nu se potú oprí d'a nu eschiamá:

— Inainte dar la ultim'a proba, convictiunea dtale ti-va insuffá numai o scena frumósa.

— Si pies'a sè se numésca: „Dar su vida por su dama“, (A-si lasá viéti'a pentru dam'a sa,) — adause oficierulu cu o espressiune cavalerésca. Totu de odata incepú a cetí de unde se intrerupse, si spuse ultim'a scena asié precum a conceput'o...

— Minunatu, destinsu, — díse auditoriulu rapitu de acésta improvisare. Sum pré multiamitu cu dta, june! — continuá elu punendu man'a pe manuscriptu; si promitu cá pana a nu trece o luna, acésta piesa se va representá pe scen'a teatrului de curte in Madridu.

Rosíndu de bucuría, si superbia, la acésta promisiune, autoriulu se redicá spre a se reversá in multiamiri, inse barbatulu seriosu ce statea inaintea lui lu-intrerupse cu o mina demandatória.

— Eu alaturu la acest'a gracia, — díse elu cu semitonu, — singur'a, si neaperat'a conditiune, ca nimenea din lume, nimenea, sè fiu bine 'ntielesu, nu e iertatu a scí, cá acésta drama e oper'a dtale.

Asemenea turburatu de aceste cuvinte, ca pucinu mai nainte rapitu, murmurá junele câte-va objectiuni in contra, carora inse o privire morósa si aspra le impuse tacere. Elu jorá deci, a se supune voiei protectorului seu, si se retrase, fara de a primí promisiune de o buna desdaunare din cass'a regésca.

Noi vomu face pe cetitoriulu mai cunoscutu cu ambele persóne prezentate: Junele pe care lu-vediram ramu parasindu cabinetulu regescu erá Don Pedro Calderon de la Barca. Atunci locotenentu de artileria, mai tardú inse, unulu dintre cei mai celebri poeti ai Spaniei, si autoriulu a preste o suta de capu d'opere dramatice, dintre cari cea amintita erá numai o incercare. Ce se atinge de bucuri'a sa, vedíndu acésta piesa primita la teatrulu de curte, si supunerea sa silita la rar'a conditiune a acestui favoru, lesne se póte cuprinde déca cunóscemu numele acelei persóne, la a careia sentintia supusese dram'a sa. Acésta persóna erá Filipu alu IV, regele Spaniei, si pe langa acésta autoru dramaticu din vanitate si capriciu.

Renumitulu Lopez de Vega fusese lungu timpu conclucatoriulu monarchului, inse acum cugetá, cá ar fi cuviintiosu a-si cede loculu altuia... De óre ce dinsulu cunoscea pe junele Calderon lu-presentá regelui ca pe unu geniú multu promitatoriu, si astu modu oficierulu de artileria, incuragiatu prin sfaturile regesci, scrisese fara do a scí o piesa pentru regele Spaniei.

Acésta descoperire lu-mahní la inceputu cu atát'a mai multu, cu cátu unu dulce planu se incopciá de prim'a sa lucrare. Elu fantasá pentru una dintre cele mai frumóse dame june ale curtii, pentru contes'a Antonia d'Avalos, si se determinase ai da sè pricepa prin acea piesa, cátu de passionatu elu o iubese. Modulu desfasiurárii, si colórea cavalerésca a titlului: nimicu nu avea alta origine, altu scopu, decátu acést'a marturisire, — inse tóte erau in vanu, si pentru elu pierdute.

Pucinu dupá aceste pies'a fu pusa in scena, si insu-si regele asistá la tóte probele. Se vorbiá, cá autoriulu voiesce a remané necunoscutu, curtesanii inse si-siopteau la urechi unu nume 'naltu, si ventulu lu-portá mai departe, pana ce intréga resiedinti'a, si-o povestea. Datin'a regelui erá a nu spune, cá pies'a e a dinsului, cu atát'a mai multu inse i placea sè auda de altii dícéndu-se, ca sè se uimésca si sè-lu admire in secretu. De asta-data inse, se vorbiá cu multu mai inoetu, ca de ordinariu. Diu'a representárii sosi, fara de a se présupune adeveratulu autoru.

Calderon primí in demanéti'a dílei de productiune incunosciintiarea despre o pensiune anuala din tesarári'a regésca, si sér'a avú onóre de a siedé dupa

estrada a espusa regelui. Prin o intemplantare care lumplu de bucuria si ingrigire totu de odata, avea pe contes'a d'Avalos — care siedea nu departe de regele — inaintea ochiloru sei. Aci potea se-i urmarésca tóte impresiunile si lesne-i de cugetatu, cá sub restimpulu productiunii privirile lui nu o parasira. Candu se apropiá finea piesei, la ultim'a proba de amóre, o vediu miscata; si pe genele ei tremurandu lacrima, si candu regele depuse etiquet'a, sub pretestu de a incuragiá unu autoru, dóue manutie frumóse se unira cu tóte cele din sala spre aplaudare.

Calderon notá in fericire, fara de a precugetá, cá nu-i este permis a o gustá, si nu se reculesc din uimirea sa pana in momentulu candu primulu actoru — conformu datinei — se presintá dícându: „Pies'a e a unui autoru din capitala. Scusa-ti-lu pentru erorile cari le-a potutu comite!“

Unu autoru din capitala! Acest'a erá velulu sub care regele erá indatinatu a se ascunde.

Prin acelu instinctu propriu femeiescu de a ghici presentia celuia ce le iubesc, si prin acelu a nu mai pucinu caracteristicu de a zarí fara de-a se uitá, tiner'a contesa observá sub decursulu piesei de câte-va ori pe oficerulu de artileria. Ea cunoscea in Don Pedro Calderon unu barbatu talentuosu. Deci séu presimtia ea adevverulu, séu voiá a supune pe adoratoriulu seu unei probe, in scurtu candu se redicá de la loculu seu, díse cu voce limpede respicata títindu-si ochii spre elu:

— Acésta piesa face onóre animii si mintii aceuia ce a scris'o. Multu asiú dá se potu cunosce acestu autoru din capitala.

Cuventulu acest'a petrunse sufletulu lui Calderon, si elu cautá a si-lu esplicá astu-felu: „I-asiú fi din anima buna.“ De aceea elu indreptá o privire recunoscátoria contesei, nesciindu inse cá intielesu-l'a ea?

Candu contes'a, condusa de regele, trecu pe langa dinsulu, affá inca ochii lui tintiti spre ea.

Mai multe septemani trecura, fara de a puté ju-nele oficeru se mai revéda pe contes'a, candu o intemplantare romantica fara veste lu-aduse in coatingere cu dins'a.

Regele arangiá o venátore in apropierea Madridulu; contes'a precum si Calderon erau intre cei invitati. Contesei — o calarétia esereciata si curagiósa — in fug'a-i repede inainte numai Filipu si Calderon i potura urmá. Ei apucara intr'o strimtura, contes'a cam dóue-dieci de pasi inaintea consociloru sei, candu de odata unu mistretiu turbatu vení a supra ei. La vederea neasceptata a animalulu, care alergá suflandu, si cu perii sberliti, calulu contesei devení sfiosu, se incurcá, si cadíu cu calarétia sa la pamentu. Regele care orá mai in apropiere, voi se alerge intru ajutoriu, inse vederea turbatulu animalu lu-descuragiá. Elu suffá puternicu in cornu, spre a chiamá ajutoriu, si intr'aceea descarcá glontiuulu seu a supra animalulu. Acest'a devenitu prin ranire si mai furiosu, voiá chiar a se aruncá a supra contesei lesínate, candu Calderon, care in intervalulu acest'a se apropiase, sarí de pe calu, si cu spad'a 'n mana se repedí a supra mistretiuulu. In momentulu candu animalulu voi a-si sfasiá victim'a sa, ascutitulu spadei lui Calderon, se afundá in grumadiulu lui, strapungéndu-lu pana 'n pieptu.

Selbateculu si venatoriulu caduira la pamentu,

Calderon ranitu usioru, mistretiuulu mortu. Candu contes'a si-veni in ori, recunoscu in mantuatoriulu seu pe — Calderon.

Regele, indispu prin acestu incidentu, demandá a se desfiintá venátoria, deci intrég'a societate se re'ntorse in capitala.

Calderon nu parasí pe contes'a, si candu ei — remanendu inapoi — se aflau unu momentu singuri, frumós'a dama díse cu voce miscata:

— Senor don Pedro, dta mi-ai scapatu viétia periclitandu-te; prin ce am meritatu eu unu astu-felu de sacrificiu?

— Asié probéza adevveratulu barbatu amórea sa curata, Senor'a Antonia, — reflectá poetulu cu insufletire.

— „Dar su vida por su dama“? — reflectá Antonia; vedu cá ai unitu esemplulu, cu invetiatur'a, si acum recunoscú pe „autorulu din capitala“!

— Tacere, pentru Dumnedieu! — siopti Calderon privindu ingrigiatu in giurulu seu, de n'a auditu cine-va aceste cuvinte.

— Fii fara grigia, — díse contes'a suridiendu, — secretulu dtale va fi bine pastratu.

Si cu privire insufletítoria punendu-si man'a pe anima, intinse cealalta pré fericitulu poetu spre sarutare.

Deci nu glori'a, ci o intima fericire, recompensá pe junele poetu. Mai tardíu Calderon se incurcá de favoruri la curtea regés'a, si numele lui devení gloriosu, anim'a sa inse erá straina de aceste simtieminte. Atunci se întorse acolo unde se afla adevverat'a fericire — la religiune. Elu intrá in anulu 1651 in statulu preotiescu, si morí ca Caplanu-Major in 1681 la Madridu.

Unu monumentu aréta mormentulu seu in biserica San-Salvador in capital'a Spaniei.

Anastasia Toma.

B o m b ó n e.

De candu cu introducerea cartelor de corespondintia si la Berlinu, diariiele de acolo povestesc mai multe anecdote mici. Éta câte-va!

Unu domnu sosesc a casa nóptea si intréba de servitoriulu seu, déca i-a vinitu ce-va de la posta?

— O! da, — respunse acelu, — o carta de corespondintia, pe care e scrisu: „Tu, porcu de cane!“

*

Unu portatoriu de epistole urcandu-se in alu patrale etagiu, intrá la unu bietu studentu dícându:

— Dar platesce-ti in fine detori'a la croitoriu! Pan'acuma de cincí ori am fostu silitu a me urcá la dta!

*

Unu domnu scrisc orologeriulu pe o carta de corespondintia, se vina a-i duce orologiuulu se-lu toc-mésca.

In diminétia urmatória se presintá la dinsulu unu tineru, ce lu orologiuulu si se departá.

Proprietariulu orologiuulu asceptá dóue saptemani, dar orologeriulu nu se mai rentorse cu obiectulu dusu.

Se duse dar la elu.

Inse orologeriulu i declarà, cà elu nici n'a transmisu dupa orologiu.

Unu talhariu adeca cetindu cart'a de corespundintia, si-a — anectatu orologiu.

CE E NOU?

** (Unu nou deputatu romanu.) In loculu dlui dr. Alesandru Mocioni, cerculu Radna — in comitatulu Aradu — alese deputatu la camera pe dlu avocatulu Ioanu P. Desseanu, carele deja in doue rouduri representase acestu cercu.

** (Despre Franciscu Deák) se spune „Albinei“ prin persóna bine informata, cà dissolutiunea a inceputu si se esecuta succesivminte. Dupa tóta descrierea potemu dice — incheia numitulu diariu — cà se afla in stadiulu, in care se aflá metropolitulu Siaguna cam doue luni nainte de mórte!

** (Principes'a Metternich) la 15 maiu intr'unu balu din Paris intelni pe contele Montebello. Acest'a o salutá. Principes'a inse lu-rugá se nu-lu mai salute. Ofensatu prin acésta rogare, contele cerú de la barbatulu ei satisfactiune. Principele Metternich la inceputu nu voiá se se bata in duelu, dar in urma nu putú scapá. Duelulu se facú, si contele Montebello fu ranitu usioru.

** (La duclulu Metternich-Montebello.) Diariulu francesu „Gaulois“ povestese urmatóri'a mica anecdota: Doi cetatiani convorbiau eri despre afacerea Metternich-Montebello: „Spune-mi, — dice unulu, — ce ai face, deca soci'a ta ar insultá pre cine-va si acel'a ti-ar cere satisfactiune?“ — „Eu i-asiu dá satisfactiune.“ — „Si te-ai bate?“ — „Eu? Ba nu! Mi-asiu bate soci'a.“

** (Din amoru.) Fieci'a unui plugariu magiaru din districtulu Jasigiloru, iubindu pe fiulu unui omu saracu, parintii nu si-au datu consimtiementulu loru la acésta legatura. In urmareea acesteia, copil'a inamorata — se spendiurá in grasdu.

** (Rocheport) a sositu in 31 maiu la New-York.

** (O parechia pré diverginte in etate) s'a cununatu de curendu in orasiulu Teschen. Mirés'a e de 72 ani, ér mirele de 27.

** (Mórte prin opium.) O bolnava din Pestanóua, spre a puté durmi, si-cerú opium. Si ca se adó-ma mai siguru, luá o cantitate mare. Nu fara efectu, cà-ci ea adormi — pentru totu-de-una.

** (Binecurentare tardia.) O femeia de 62 ani din Oradea-mare, din clasele de josu a poporatiunii, a nascutu o fetitia. — Acést'a si mama-sa sunt sanetóse.

** (Principele Milan) a sositu la Belgradu in 1 juniu, primitu de catra poporu cu bucuria.

** (Cinci-dieci de fl. si-cauta unu stapanu.) Unu oficialu de la o cale ferata aici in Budapesta fu rogatu de unu strainu a-i in schimbá o bancnota de 50 fl. Pe candu inse oficialulu se rentóse cu banii merunti, strainulu disparú. Acuma cei 50 fl. si-curentéza prin diuarie pe stapanulu loru. Óre gasi-se-va?

** (Casatoriá prin telegrafu.) Pana acum telegrafulu in materii de casatoriá a pututu servi celu multu ca mijlocu de transmitere a cereriloru si respun-

suriloru de casatoriá; asta-di servesece spre a indeplini in sa-si ceremoni'a. In America se casatorescu dinaintea biuroului telegraficu ca si inaintea primarului séu a preotului, si casatori'a astu-felu contractata este totu atátu de legala ca si ori-care alta.

** (O ardere de cadavru in Transilvania.) Unu diariu ungurescu se scrie din Alsó-Torja in Transilvani'a, cà unu unguuru de acolo, cu numele Ioanu Incze, la 19 maiu mergendu la padure, aduse de acolo nesce lemne de focu. Sositu de acolo, elu cerú de la soci'a sa prandiu, acést'a inse nu-i implini dorinti'a. Din caus'a acést'a ei se certara cu atát'a furia, incátu barbatulu in urma si-omori soci'a. Omorita, elu o puse pe lemne, le aprinse, si cadavrulu se facú cenusia. Dupa ce facú aceste, merse in podu si se spendiurá.

** (O dama elegantu imbracata) s'a prezentatu in septeman'a trecuta la unu domnu bogatu din Buda. Acest'a o primi cu tóta complexanti'a. Dupa câte-va vorbe introductorie dam'a scóse o cuthia de diamante, si se rogá ca pe acésta garantia dinsulu se-i imprumute 1000 fl. Domnulu se aretá aplecatu a-i acordá cererea, dar fiindu cà dinsulu nu se pricepea la petre scumpe, cerú damei voi'a d'a tramite diamantele la unu pricepetoriu, spre a constatá pretiulu loru. Dupa multe obiectiuni, dam'a se involi, si plecá cu fiulu domnului la unu aurariu. Pe cale ea i díse: „Fii bunu, cumpera-mi in pravalí'a ast'a doue marce de epistola!“ Tinerelu intrá. Dar pe-candu esí, dam'a eleganta disparú. Diamantele ei — de siguru — erau false.

** (Educatiunea fiiloru Sultanului.) Tóte informatiunile capetate a supra educatiunii fiiloru Sultanului actualu alu Turciei sunt pucinu magulitorie pentru acesti juni principi. Mam'a lui Abdul-Aziz, Sultan'a Valida, care esereita o mare influentia a supra spiritului fiului seu si a supra afaceriloru de statu, a fostu mai nainte sclava; ea este de o ignorantia absoluta si cu idei marginite. Educatiunea principiloru fiindu supraveghiata de ea, nu mai e trebuintia se spunemu, cà acésta educatiune este fórtre rea. Fíii Sultanului facu parte din armata, dar in nisce condituni singulare. Celu mai mare, Iusuf Izzedin Effendi, in etate de 18 ani, este maresialu si comandantu superioru alu unui corpu de armata; alu 2-lea, Mahmud Djemil Eddin Effendi, in etate de 11 ani, este contra-admiralu; alu 3-a, Mehemed Selim Effendi, in etate de 8 ani, este locotenentu de artileria; alu 4-lea, Abdul Medjid Effendi, e numai de 4 ani, cu tóte aceste se pregatescu a-lu numí oficieru. Nici unulu din acesti principi, de la maresialu pana la locotenentu, n'a facutu studie, fia clasice, fia speciale; abié celu mai mare, comandantulu unui corpu de armata, scie a citi si a scrie. Fiulu lui Abdul Medjid, Murad Effendi, ereditarulu presumptivu, si fratii sei, sunt tîntu sistematicesce la o parte ca lovití de ostracismu. Nu li se da nici o functiune, nu se bucura de nici una din onorile ce, in ori ce tíera, sunt legate cu titulu de membru alu unei familie suverane; ei invetiasera mai nainte ceva elemente din limb'a francesa, dar au intreruptu de multu studiele, si acum traiescu in trandavia. Aceste obiceiuri ale principiloru otomani creéza tierii o situatiune plina de pericole, cà-ci ignorantí'a fiindu generala printre ei, sultanulu care se suie pe tronulu se grabesce a imitá pe predecesorulu seu, dandú cursu liberu capricieloru sale.

** (Loteria.) Tragerea losuriloru din 1864 s'a

facutu in 1. juniu la Viena. Câstigulu primu e din seri'a 1518 nr. 94. Seri'a 2226 nr. 47 a câstigatu 20,000 fl., — seri'a 2226 nr. 16 — 15,000 fl. — seri'a 1302 nr. 12 — 10,000 fl. — s'au mai trasu urmatôriele serie 21. 178. 1300. 1395. 1791. 1982. 1988. 2014. 2126. 2245. 3002. 3343.

Biserica si scôla.

‡ (*Instalarca metropolitului Bendela*) s'a facutu la Cornauti in 3 juniu, in diu'a de Constantin si Elena, in catedrala, fiindu de fatia presiedintele tierii si tôte notabilitățile civile si militare.

‡ (*Bisericescu din Romani'a!*) Unu individuu se presintă in o comuna, si functiună ca preot, botezandu, cuninandu si ingropandu. In urma s'a descoperitu, că dinsulu nu e preotu. I s'a rasu barb'a. Si-apoi?

‡ (*Casatoria civila.*) Unu preotu din comitatulu Zemplinului necunundu pe unu fecioru, din cauza că acel'a eră inca in serviciu militaruu, respectivulu mire se duse la cas'a satului dimpreuna cu alés'a sa, si dupa ce notariulu li facu unu contractu de casatoria, dinsulu si-conduse mirés'a a casa.

‡ (*Ex-ministrulu Kerkápolyi*) a ocupatu o catedra din sciintiele politice la universitatea din Budapesta.

‡ (*O domnișora — profesorița.*) Profesur'a de mathematica la Antichologiulu din Yellow-Springs in Ohio, fu oferita dsiôrei Rebeca Rice. Ea a studiatu unu timpu mai indelungatu in Europa, si si-a castigatu o invetiatura admirabila.

‡ (*Unu invetiatoruu bravu.*) Din comitatulu Sabolciu, (unde inca se afla Romani, despre cari inse scimu asiá de pucinu,) ni se scrie, că la 24 maiu tienendu-se esamenu in scól'a romana din comun'a St. Giorgiu Abrani, in presinti'a unui publicu numerosu, invetiatoriulu de acolo, dlu Petru Popu, cu tôte că se afla numai de patru luni in acea comuna, a produsu cu scolarii sei unu resultatu fôrte imbucuratori. Ni pare bine, că si 'n acele parti avemu unu bunu invetiatoriu.

‡ (*Scôla pentru fete.*) Unu corespundinte alu „Fed.“ scrie: „Sè ne silimu din tôte poterile a infiinti scôle populare de fete, că-ci numai asié va disparé cet'a renegatiloru, de vomu avé fice brave crescute in scôlele nôtstre. Fara scôle nationale de fete, noi cu mame de unguru, ori cu mame de Romanu dar crescute in instituttele straine, totu-de-una vomu inmultu numerulu altei natiuni. Sè nu uitâmu ce dice Rousseau: „Barbatii totu-de-una voru fi aceea, ce va placé femeiloru; de vreti, ca ei sè fia buni si virtuosii, invetiati pe femei, ce este marimea si virtutea.“ Sè ne desceptâmu dara, că-ci celu mai infernalu inimicu alu unei natiuni e: ignorantia si stupiditatea.“

‡ (*Casatori'a civila*) dora se va introduce si la noi. Subcomitetulu comisiunii esmise de camera in cesiunea politice bisericesci, a terminatu dlele trecute lucrarea sa. Precum aflâmu, opiniunea subcomitetului o, că introducerea casatoriei civile la noi e o necesitate. Subcomitetulu propune casatori'a civila obligatoriă, si condamna cea facultativa.

‡ (*Din comun'a Siulimedu*) — comitatulu Solnocului de mijlocu — se scrie, că invetiatoriulu de acolo, dlu V. Sasu, facendu esamenu cu scolarii sei, a produsu resultatu frumosu.

Societati si institute.

‡ (*Asociatiunea natiunala romana din Aradu*) va tiené adunarea sa generala la 3/15 juniu.

‡ (*Academi'a scientifica unguresca.*) In siedinti'a plenaria din septeman'a trecuta, sectiunea filologica a presintatu academiiei dictionariulu limbei unguresci, in siese tomuri, la care s'a lucratu in decursu de 26 ani. Redactorii acestui opu au fostu postulu Czuczor si filologulu Fogarasi. Celu d'antâiu a muritu, far' a puté vedé terminata lucrarea.

‡ (*Ex-ministrulu Szlávy*) a primitu presiedinti'a reuniunii generale a diregatoriloru Ungariei.

Literatura.

* (*Unu nou diuaruu romanescu*) a aparutu in Besarabi'a la Ismailu. Titlulu aceluia e „Opiniunea“ si apare odata pe septemana.

* (*Carl'a Ungariei.*) pentru scôlele populare, in limb'a romana, de Eugeniu Bordeaux, a aparutu in Sibiiu la F. Mihaelis. Pretiulu 7 fl. 60 cr., cu demarcarea comitatelor 8 fl.

* (*O noua fôia de publicitate*) cu titlulu „Milcovulu“ a aparutu in Focsiani. Acésta fôia, pe câtu vedemu, apera interesele cetationiloru Focsieneni cu o viua caldura.

Industria si comerciu.

|| (*Uniti cu Romani'a.*) Legarea căiloru ferate austro-ungare cu ale Romaniei s'a decisu dlele trecute. Legarea are sè se faca in doue locuri, la Orșova si la Brasiovu, — amendoue in decursu de patru ani. Invoirea acést'a s'a facutu inca numai intre cabinetele respective; votarea prin camere are sè urmeze inca de acuma inainte.

|| (*Unu nou drumu de feru.*) In septeman'a trecuta se presintă la ministrulu-presiedite Bittó o deputatiune din Torontalu, spre a starui pentru o noua linia ferata Kikinda-Panciova. Deputatiunea inse primu respunsu negativu.

|| (*Tigari mai bunc.*) La dorinti'a noului ministru de finantie monopolulu de tutunu ungurescu se va revedé. Cu acésta ocaziune dora se voru luá mesuri, ca in viitoriu sè putemu avé — tigari mai bune.

|| (*Librariile in Germania.*) Anuarulu de comerciulu librariiei in Germaniei, pe anulu 1874, dà urmatôriele informatiuni a supra stării actuale a acestei ramure de productiune in imperiulu germanu: Numerulu caselor de libraria, inscrite in anuaru, este de 4,369. Din acestu numeru 1,074 se ocupa numai si numai de comerciu de carti de fondu; 118 de comerciu de gravuri, stampe si alte articole de arte; 95 de articole de musica; 118 se ocupa mai principalu de comerciulu pentru articole de arte; 146 de comerciu de opere musicale; 86 anticari; 2,608 au totu d'odata carti vechi si noue, articole de arte, de musica, carte geografice, si tînu in acela-si timpu chartia, cartóne, condeie si altele. La Lipsca, care, dupa cum se scie este marele intrepositu alu librariiei germane, 1,439 case straine si-au depositulu lor, séu vendu carti de fondu. Totu sistemulu de comisiune alu librariiei germane se imparte intre siette orasie mari, si functionéza prin mijlocirea a 214 comisionari de libraria. Berlinulu are 34 comisionari, cari au 312 comitenti; Lipsca,

104 pentru 4,034; Pesta, 7 pentru 74; Praga, 15 pentru 94; Stuttgartulu, 17 pentru 369; Viena, 32 pentru 475; Zurichulu, 5 comisionari pentru 92 comitenti. Din toate aceste case de librăria, 3,373 se afla in imperiulu germanu; 5 in Luxemburg; 553 in Austria; 485 in alte state ale Europei; 74 in America; 2 in Asia si una in Australia.

Tribunale.

| (*Legea pentru advocati*) s'a votatu in camera la 1 iunie. De acuma inainte numai aceia voru fi admisi la censur'a advocatuala, cari au facutu doctoralulu din legi. Acest'a lege nu se estinde a supra acelora, cari deja au terminatu cursulu juridicu si au inceputu a face pracsă.

| (*Unu tineru foarte cautatu.*) Alesandru Lövy abié e de 27 ani, si totu-si a devenitu unu omu foarte cautatu. Si dinsulu cu atātu mai vertosu este cautatu, că-ci a disparutu cu 2500 fl. ai principalulu seu. Acuma dara tribunalulu lu-cauta in toate partile.

| (*De la tribunalulu corectivulu.*) Unu vagabundu, carele abié este de 20 ani, dupa ce a statu de unu-spre-diece ori inaintea tribunalulu, fu dusu acolo si a două-spre-diecea ora. Presiedintiele: Se vede, că ai petrecutu mai multu in societate rea... Acusatulu: Domnule presiedinte, eu in tota viéti'a mea mai multu am avutu de a face cu onorab. tribunalu.

| (*Unu insielatoriu.*) Unu a nume Stamesbeiu, dîcîndu-se amicu alu unui principe marocanu si pretinsu secretariu particularu alu sultanulu de Marocu, posedandu totu esteriorulu unui gentlemanu cum se cuvine, se declarase de agentu specialu pentru colonizarea campieloru din Fez, si promitea celoru ce voiau sè-lu urmeze in aceste campii imaginare pretiulu cãletoriei pana la Marocu, instrumentu de aratu si sementi'a necesara, plus o suma de o mie franci de capu, si 100 franci de jugulu de pamentu pusu in cultivare in timpululu celoru d'antātu 5 ani ai colonisării. Solicitatorii abundara; dar Stames-beiu dadu mai antātu preferintia femeiloru si feteloru ce doriau sè se imbarce. Astu-felu elu angagià 17 femei, mai multu sèu mai pucinu tinere si frumóse, ca servitóre pentru haremulu sultanulu. Dar, in locu de a le indreptá spre Marocu, omulu nostru le tramitea la o vila ce inchiriasse pentru acestu scopu, si in toate dilele mergea sè le veda. Dar, cu totu luesulu si ingrigirile cu cari le inconjurá Stames-beiu, pensionarele sale se neliniscira si unele din ele se plansera la autoritāti. Se tramisera cãti-va agenti spre a dá de urm'a acestui strainu sultanu. La vila, femeile nu aretara mare grabire sè esa de acolo; trebuí rationamente puternice spre a le face sè parasésca acelu locu de placeri. Se pusera sigilie pretutindene, si se incepú urmarirea acestui don Juan marocanu. In fine Stames-beiu, care se desfigurase taiandu-si barb'a si prefacîndu-si faci'a ca unu comedianu consumatu, fu arestatu.

Suvenirea mortiloru.

† (*Aronu Nemesiu.*) preotu nou-santítu in diece-s'a Gherla, repausá in 6 maiu la Clusiu.

† (*Ioanu Morariu.*) notariu cerculu Borgou, repausá la 17 maiu, in etate de 29 ani.

† (*Iosifu Nemorianu.*) candidatu de advocatu, a repausatu in Bogisia montana, la 25 iunie, in flórea viétii.

† (*Fidelitatea unui calu.*) In marti'a trecuta s'a inmormontatu in Budapesta generalulu Anzenberg. In pomposulu seu conductu funebralu se aflá si calulu seu imbracatu in negru. Cosciugulu asiediatu in momentu, calulu nu voiá nici decātu sè se misce de acolo, si numai cu multe loviri lu-putura silí a parasí ultim'a locuintia a stapanulu seu. Acesta scena a implutu de uimire pe toti cei de fatia.

A esitu de sub tipariu

in editur'a „Familiei“ la Budapesta:

„N o v e l e“,

de Iosifu Vulcanu, tomulu alu treile:

Pretiulu 1 fl.

Cuprinsulu acestui tomu: Fantasia si desceptare, — Marti sér'a, — Biografi'a unui arbore, — Vezinas, ducele lui Decebal, — Fieci'a banditulu.

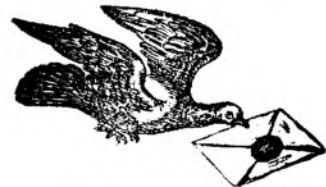
Totu in editur'a „Familiei“ se mai afla de vendiare tomulu antātu si alu doile din acesta publicatiune de „novele“ originale.

Cuprinsulu tomulu antātu: Doi morti vii, — Anima pentru anima, — Amoru si ambitiuene.

Cuprinsulu tomulu alu doile: Pricoliciulu, — Resbunarea nevestei.

Prețiulu tomulu antātu si alu doile e câte 50 cr.

Post'a Redactiunii.

Clusiu. Dsiorei A. B. A sositu tardiu pentru nrulu acest'a. La mai multi. Espedarea tablouriloru se va incepe mane. Apoi va urmá espedarea cartiloru.

Tu esti. Nu se pôte. Cealalta s'ar puté, deca ai mai corege-o. La mam'a. Originalulu inca e slabu, — deci nici traducerea nu pôte fi reesita.

Blasiu. Pentru nrulu trecutu a sositu tardiu, pentru acest'a si-a perdutu interesulu. Mai bine in pripa — diece sire, decatu tardiu — cõle întregi!

Sioimosiu. Descanteculu de potca va urmá catu mai curendu. Aseptamu si povestile, baladele, doinele si chiuiturele.

Bucuresci. Dñi A. R. Au sositu. Multiamita si salutare! De ce sum trista. E o incercare frumosica, ce probéza ca ai talentu. Tocmai din motivulu acest'a nu o publicamu, fiindu convinsi, ca ne vei suprinde acusi cu altele deplinu reesite.

Tiberiu. Ambele balade se voru publicá. Dar de aceste avemu multe la dispositiune. Mai de graba amu puté intrebuintiá nesce povesti si datine poporale.

Rugare. Acei sã colaboratori ai nostri, cari de unu tîmpu mai lungu primescu fõit'a, fara de a ni fi tramisu ceva, sunt rogati a ne insciintia, deca mai voru se ne onoreze cu colucarea lor, ca in casu contrariu se sistamu tramiterea foii.

Proprietariu, redactoru respundietoru si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1874. Calea tieriei nr. 39.

Exemplare complete mai avemu din inceputulu anului.